

Jet krizi kafaları karıştırdı

Suriye ile ‘‘jet krizi’’nin patlak vermesinden yaklaşık üç hafta sonra, son yapılan bazı açıklamalar bu trajik olaya açıklık getirmekten çok, kafaları daha da karıştırdı. Uçağın nasıl dışürüldüğüne dair birkaç gündür sayısız senaryolar üretiliyor, spekülasyonlar yapılıyor. Olayın bu karmaşık ve modern savaş teknolojisi ile ilgili derin bilgi gerektiren yönüne girmek istemiyoruz. Bu konu üzerinde çalışmakta olan yetkililerin, eninde sonunda gerçekleri ve doğruları tespit edeceklerini ve kesin bulguları kamuoyuna açıklayacaklarını umuyoruz. Ancak Ankara’nın olayın başında aldığı kesin ve kararlı tavrın, son bazı demeç ve açıklamaların ışığında, bazı ciddi şüphelere ve sorulara yol açtığını da belirtmemiz gerek.

* * *

Hükümet, olayın cereyan etmesinden sonra, yoğun ve titiz bir çalışma ile, olup bitenleri tespit etmiş ve bunları kısa zamanda Türk kamuoyuna ve dünyaya ilan etmiştir. O aşamada alınan tavır doğru ve yerinde görünüyordu. Başbakan ve Dışışleri Bakanı, ilk araştırmalardan elde edilen bulguları, bu çerçevede oluşturduğu politika ile birlikte, bir yandan Türk halkı ile, diğer yandan da uluslararası camia ile paylaşmıştı.

Belirlenen stratejinin amacı ilk etapta sağlanan bulgulara göre ‘‘silahsız Türk keşif uçağını uyarısız’’ vuran Suriye’nin suçunu ortaya koymaktı. Dışışleri Bakanı Ankara’da yabancı büyükelçileri bu konuda bilgilendirirken ve BM Güvenlik Konseyi’nden NATO’ya kadar çeşitli uluslararası örgütlere de aynı bilgileri aktarıırken, eldeki bulguların sıhhatli ve tam olduğundan emindi.

Bu noktadan hareket eden Ankara, NATO’yu -istişare mekanizmasıyla ilgili 4. maddesini de işleterek- devreye soktu. Müttefikler bu meselede Türkiye ile dayanışma içinde olduklarını ilan ettiler ve Suriye’yi de kınadılar.

Bu arada Türkiye Suriye üzerindeki askeri baskısını arttıran tedbirleri aldı. Ancak yetkililer Ankara’nın Suriye ile bir savaş peşinde olmadığını da vurguladılar.

* * *

Uçak enkazının Doğu Akdeniz’in 1200 metre derinliğinde bulunduğu tespit edildikten ve iki pilotun cesedinin çıkarılmasından sonra, yabancı basından olayın cereyan ediş tarzı hakkında farklı değerlendirmeler gelirken Ankara’da da en üst düzeydeki siyasi ve askeri yetkililerden çelişkili beyanlar duyuldu.

İşte sorular ve şüpheler ondan sonra başladı: Uçak -Beşar Esad’ın da bizzat kabul ettiği gibi- Suriye tarafından dışürülmüş mü, yoksa bu (Genelkurmay’ın hafta başındaki açıklamasındaki deyişiyle) bir ‘‘iddia’’ mı? (Neyse ki, Genelkurmay’dan dün akşam gelen yeni açıklamada kesin olarak uçağın Suriye tarafından dışürüldüğü vurgulanıyor.) Başta uçağın füze ile dışürüldüğü kesin dille bildirilirken, bu kez (Savunma Bakanı’nın ve Genelkurmay Sözcüsü’nün demeçlerine göre) bunu teyit edecek izlere rastlanmadığı belirtildi. (Genelkurmay’ın en son açıklamasında uçaksavar ihtimali kalkıyor, ama füzeden söz edilmiyor.) Bu sorular, aslında ciddiyeti olmayan birtakım spekülasyonlara ve hatta komplo teorilerine yol açtı. Ama şunu kabul etmeli ki, Ankara’da resmi

düzeyde başta söylenenlerle sonradan konuşulanlar arasındaki bazı çelişkiler yüzünden belirsizlikler ve şüpheler günümüze kadar devam etti...

* * *

Bu, Türk dış politikasını sıkıntıya sokacak olan bir durum... Türkiye gibi iddialı bir bölgesel gücün mağdur bir halde iken ve başta uluslararası destek sağlarken, sonradan şüpheler yaratan bir durum sergilemesi, güvenilirliğine gölge düşürmektedir.

Nitekim bazı yabancı ajans ve gazeteler, Türkiye'nin zaman zaman "kükrediğini ve dışlerini gösterdiğini, fakat sonradan yatıştığını" öne sürüyorlar.

Aslında son günlerde zihinleri karıştıran çelişkiler ve soru işaretleri, meselenin özünü değiştirmiyor: Suriye (kendi de kabul ettiği gibi) Türk askeri uçağını düşürdü ve iki seçkin havacısının ölümüne sebep oldu. Teknik detaylar ve spekülasyonlar, Esad yönetiminin bu konudaki sorumluluğundan dikkatleri uzaklaştırmamalıdır.